

Nro. 33

A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS AP. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

Indúlt Bétsből, Pénteken October 23-ik napján,
1807-ik esztendőben.

B é t s.

Salczburgból ekképpen irták Oktob. 8-dikán. Ő Császári és Apostoli Királyi Felsége, e. h. 6-kán és 7-kén reggeli 7 órától fogva 9 tzig, a' hozzáfolyamodóknak audientziát adott. Az első napon u. m. 6-ikban estve a' theátromot megtisztelni méltóztatott jelenlétével. Tegnap délután a' Rifi ménesnek, a' Helvetziai formára intézette lévő Montforti tehenes majornak, 's a' Helbrunn vízi alkotmányainak megfigyelésekkel töltötte idejét ő F.ge. Estve meg volt a' város világosittatva tiszteletére.

K k

T ö r ö k B í r o d a l o m.

A' múlt September napjaiban a' Porta nagy tisztviselői között sokak előbb mozdítottak: hanem sokak is megbüntették; a' Császári Tolmácsnak Hertz. S u z z ó n a k, mint árulónak 23-ikben a' feje elüttetett — a' Jantsácok az ő vezérjek között S o l i m a n Agára a' fegyveres házban rárohantak, és megfolytották, Kazangi Mustapha Aga, Ciprus szigetére számkivetésbe küldetett — a' Dardanéllai erősségekben lévő őrző katonaság között sokak, nevezetesen azok, a' kik a' minap a' magok kezeket, a' megbánthatatlannak tartató Császári testörző seregre (az úgy nevezett Bos. tangisokra) tenni mérészelték volt, mind kioltattak a' világból.

Ásiában is igen zürzavaros ábrázatba öltöztek a' környülállások — Aleppóban egy darabig a' pestis kegyetlenkedvén, most már a' nép támadott fel a' Bascha ellen — a' Damascusi és St. Jean d'Acre béli Helytartók, nyilván való háborut kezdetek folytatni egymás ellen; kiváltképpen Jerusalemet szorongatják, és sok pusztításokat tesznek benne; a' Bagdádi Aly Baschát a' Generálissa megölte, 's a' hintsét és az ő igen nagy kiterjedésű helytartóságát magáévá tette. — A' Wechabiták is birtokaikban vannak még mindezen ideig, a' szent városoknak Meccának és Medinának, etc.

A' Vice Admiralis Siniavin vezérlése alatt lévő Orosz hadi hajós sereg' állapotjáról még eddig csak az itt következő kevés sorokat olvassuk,

mint hiteles és megjegyzésre méltó tudósítást, a' közönséges levelekben: — „Ez az Orosz hajós sereg, a' melly ellen már most az Anglus Admirális Calder' nagy számú hajós serege bizonyos mozdulásokat kezdett tenni, 's már tett is néhány versben, September 10-kén eltávozott a' Dardanellák elől, a' Tenedos szigetén épített sántzait és minden némű battriáit széllyel hányván, a' falukat és vetéseket felégetvén, 's azon Kapitana nevű Linea hajót, a' mellyet az utóbbi tengeri tsatában vett-el a' Törököktől, valami 40 egyéb apró hajókkal egyetemben, Korfu felé útnak indítván.“ — Ennél több bizonyost, még eddig semmi közönséges levélben nem olvastunk ezen fontos tárgy felől.

A' Portával való békefféges alkudozások felől, a' mellyekről eleintén azt olvastuk volt, hogy Bukarestből Silistriába tétetődtek volna által, most úgy irnak, hogy talám Párisban fog tovább folytatódni.

A' Török tartományoknak az Orosz seregektől való kiüressitetések Oktob. 1-ső napjáig volt határoztatva. Oláh országot ugyan már egészen oda is hagyták: hanem Moldovában még benn vagynak, azonközben itt is közelgetnek a' szélek felé.

Prusszia

Berlinből Oktob. 6-dikán. A' Frantzia seregeknek innen való eltávozások felől már sokat beszéllettek és írták; 's végképpen való eltakarodásoknak most ez majd más napját határozták

mi azonközben még sem látunk legkisebb afféle készületeket, a' mellyek ezen remétségünkben megerőssitenének. Sőt azt kell az ő leg ujjabb intézeteikből kihoznunk, hogy még sokára fog itt való maradások halasztódni; ilyen intézet a' többek között az, a' melly szerént a' Frantzia ármádia közönséges Perceptora Daru által, megintettek az itt lévő, Vám, Posta, Bányász, 's egyéb efféle előljárok, hogy a' Frantzia Adminisztráció valamint tavály, úgy az idén is folytatni fogja a' jövedelem bészédésének dolgát.

Berlinből Oktob. 6 ikán. A' Király szállást fogadott Memel városában még egy elztendőre, a' melyből azt lehet kihozni, hogy a' K. Udvar még mostanság nem fog vissza jőni Berlinbe. Hogy a' kintstár még egy hamar ide vissza térne, ehez sints semmi remétség. — Ferdinand Királyi Hertzeg, Sept. 29-kén fényes ebédet adott az itt Berlinben találtató férjfiú és aszszony Frantzia főszemélyeknek, Generálisoknak, feleségeiknek, etc.

Elegyes Dolgok.

A' következő tudósításokat a' Frantzia levelekben olvassuk: —

Velenze, Sept. 21-kén. Az a' Frantzia ármádia, a' melynek, ha a' Tilsiti Kötés az intézeteket meg nem változtatta volna, Dalmatziából Bosnián által a' Duna alsóbb részei felé kellett volna nyomúlni, 's a' melynek előljáró tsapatjai már Zvornikhoz és Travnikhoz meg is érkeztek vala, Dalmatziába és Albaniába ismét vissza takarodott: hanem naponként számos-

dik és erőssödik, és ha a' Friauliában 's a' Velenzei környéken fekvő Frantzia tsapatok magokat hozzá tsatólják, ezen esetben lehet a' számát 80 ezer emberre tenni. —

„Alexandria még az Ánglusok keziben van Egyiptomban, a' hol az ő Agenseik semmit el nem mulatnak, hogy a' Felső Egyiptomi Mamelukokat a' magok részekre vehessék; egyéb eránt is minden eszközök által rajta vannak Egyiptomi seregeiknek nevelésén. Most Málta szigetéről hordják oda a' segítő seregeket.

„A' Török szigetek az Archipelaguson igen gyenge készülettel vannak a' magok védelmezésére, nem úgy mint a' Jóniai tengeren a' b. e. Hét szigetek Respublikája, a' mellyeket az Oroszok igen jól megerőssítettek a' magok ott létek alatt, és a' hol most a' Frantziák napznként számosodván, semmit nem láttatnak félni az Ánglusok által lehető meg támadtatástól. — Az Afrikai tengeri tolvaj Státusoknak ragadozó hajóik, a' Középtenger mostani zürzavaros állapotjára nézve kövér ragadományokkal ketsegtetvén magokat, nem kevés alkalmatlanságot okoznak az ezen tengeren evező külömbkülömb nemzetbéli kereskedő hajóknak.

V e l e n z e , Oktob. 7-ikén. A' Hét szigetek Respublikájában ilyen ujj intézet tétetődött a' Napoleon Császár és Király nevében Sept. 1. ső napján: — „Ez az eddig volt Respublika, a' Frantzia Birodalomnak egy tartományává, 's ennek lakosai a' Napoleon Császár és Király' alattvalóivá lesznek. Előrevalóképpen mind ezekben a' szi-

getekben meg marad a' jelen való országglás' módja. A' Görög Szentegyház meg marad mint Uralkodó, de szabad leszen minden egyéb más istentiszteletnek módja is. A' Szenátus, Itélőszékek, etc, folytatni fogják tovább való rendelésig a' magok hivatalos foglalatosságait. Minden parancsolatok a' Napoleon Császár nevében adatk-ki, külömben semmi erővel nem fognak bírni. A' tartomány seregei az ő Felsége hűségére eskülnek, és a' Fő Kormányozó Generális Berthier Császár vezérlése alatt lesznek. Azon Albaniai fegyveres csoportok, a' mellyek eddig Orosz szoldon voltak, mostanában Frantzia szoldra lépnek ideigvalóképpen által. A' Stábok Korfuban marad. Az Országglószerk szolgálatjára egy testörző Kompánia válogattatik-ki közzülök, etc. —

Melly ferjfiui álhatalos keménységgel kezdje az ujj Török Császár viselni magát, mutatja azon néhány fő embereknek megbüntettetése, melyről feljebb emlékeztünk, és a' melyről így irtak bővebben Konstantzinápolyból Sept. 25-dikén: —

„A' Nagy Ur naponként nagyobbnagyobb függetlenséget mutat a' Császári thrónuson, 's olly elzközökhöz való nyúlás által különbözteti magát, a' mellyek azt jelentik, hogy nem ingadozó és nem félénk fővel van a' természetől megajándékoztaiva. Seregeinek egy részét ő is az esméretes Nizsam Gedid szerént organizáltatja, a' nélkül, hogy ezen lépésnek tételétől félt volna a' Jantsárok miatt, a' melly tekintetben csak azzal a' vigyázással élt, hogy az ujj lábra állított kato-

naságot rem öltöztette egyéb Europai ujj forma-
ruhába, mint az előtte való Selim Császár tse-
lekedett, hanem meghagyta annak a' maga nem-
zeti ruházatját. (Azon Soliman vagy Suleyman
Aga által fogatott volt hozzá ezen kényes mun-
kához, a' kirül feljebb irtuk, hogy már a' kaszár-
mában megfojtatott)

„Ezen környülállások között történt továb-
bá, hogy eltökéllett bátorságának kimutatására
igen jó alkalmatosságot talált az ujj Császár. Kon-
stantzínápolynak T o p h a n a nevű külső város-
sában járván, szembe találkozott az utzán véle egy
Jantsár csoport, a' melly őtet azonnal körül vévén,
olyan illetlen tolyongással közelített Felséges sze-
mélyékez, hogy kénytelenített el kérgetteni maga
mellől, a' mellyért a' Jantsárok felindulván, a'
Császár kísézőire (Bostángiffaira, testörzőire) tá-
madtok, 's közzülök sokakat megölvén, a' töb-
beket megkergették: hanem el is vették vakm-
rósegeknek jutalmát, minthogy haladék nélkül
több mint ötven megfojtatott közzülök, pajtássaik-
nak szemeik előtt, a' nélkül hogy ezek tsak szol-
lani is mérészeltek volna a' többekért.

„A' Tolmáts Hertzeg S u z z ó fejének elütte-
tése, a' Császárnak tulajdon kézírásával való pa-
rantsolatjára, nagy hirtelenséggel esett. Megölet-
tetése előtt még tsak néhány szempillantatokkal
is nyugodalommal folytatta foglalatosságait. A' hir-
telem való és véletlen történet okát nem tudják
bizonyosan, tsak gyanitják, hogy az Ánglus fő-
vezérrel levelezett volna a' Dardanellák Komen-
dásának segedelme által. Hellyébe a' mostani

Moldovai Fejedelemnek Callimachinak öttse neveztetett Tolmátstsa.

„A' Porta megmásolta azon rendelkezését, a' mely szerént a' Konstantzinápolyban lévő Orosz hadi foglyoknak már meg kellett volna indulni Sebastopol felé, a' melly változásra az által szolgálta-
tott Orosz tengeri vezér Sinia vin alkalmatos-
ságot, hogy a' nálla lévő Török hadi foglyokat a'
Tenedosnál elvett Török hajókkal egyetemben,
Korfu felé útnak indította.

Lisbonából Oktob. 12-ikén. Itt rendki-
vül való mozgások vannak. Hadi hajóink éjjel
nappal készítettnek a' kivezéshez, etc. Ugy hal-
juk, hogy az Udvar a' jelen való környülállásokra
nézve, Brasiliába akar elútni.

Hamburgból Oktob. 9-ikén. Olyan hír
terjedett-el, hogy a' Portugalliai Regens Hertzeg
minden kintsét hajókra rákatván, útját Brasiliá-
ba veszi. Ezt tanátsolta volt a' Portugallus Ud-
varnak annak idejében a' nagy hírü Minister
Pombal is.

A' Swéd partokról így irtak Sept. 16-kán:

A' Swéd Király betegen érkezett által e. h.
7-ikén Rügen szigetéről Karlskronába, a' hova 15-ik-
ben a' Királyné is megérkezett. Ugyan oda ér-
kezett 16-ikban Freya nevű Swéd Fregáton Me-
melből a' Lillei Gróf is (18-ik Lajos), az An-
goulemi Princzel egyetemben, a' kiknek a' Swéd
Király minden ott lévő főbb tisztviselőket még az
nap beműtatott.

* *

Egy alkalmatossággal említettük volt, melly veszedelmes marhadög uralkodjék a' Rénusi Szövetségnek némely tartományaiban, nevezetesen a' Swéwiai vidékeken, L é p g y u l a d á s (Milzbrand) nevezet alatt, a' melly nem tsak a' szarvas marhát, hanem a' lovat, sertést, és egyéb házi állatokat is egyformán vesztegeti. Ezen nyavalyáról szép oktatást hirdettetett ki az Alsó Austriai Ország-lószék, olyan czéllal, hogy a' marhatartó gazdák annak természetü tulajdonságait előre megismervén, marháikat attól óltalmazhassák, 's ha a' nyavalyát elkapják, gyógyithassák is. Egyéb újság cikkekkel ma nem igen bővölködvén, ezt mi is lefordítani, és marhatartó Olvasóinkal közleni kívántuk, a' mint következők:

§. 1. Ez a' betegség többire mindenkor a' sokáig tartó nagy melegek és szárazságok után, midőn a' legelő helyek a' nagy hévség által kiégettnek, a' patakok kiszáradnak, a' marha, vagy a' szűkség vagy a' pásztorok gondatlansága miatt szomjúságot szenvedni kénytelenítettik, a' melegben sokat mozog, az éjjeleket tisztátalan 's a' levegőnek szabad járásától megfosztatott istállóokban, pajtákban tölti, szokott a' lovak, juhok, sertések, és szarvas marhák között uralkodni.

§. 2. Minden állatoknak nemei között leg hamarabb leveri lábáról a' leg erősebb, leg szebb, és leg fiatalabb marhát, 's ezeket öli meg leg hamarabb, ha a' gazdák jó előre való vigyázással nem élnek, és hathatós orvosok szerek által nem segítenek rajtuk.

§. 3. Hogy a' nyavalyát valamely marha valóssággal elkapta, a' következendő jelek mutatják: A' két horpaszai 's kivált a' hátulsó két pofáji az itatás után felettébb reszketnek, a' lovak' verő ere (pulsusa), a' mellett, hogy a' szívek dobogása alig érezhető, hatvant, a' szarvas marháké és juhaké pedig nyoltzvant is vér egy minutum alatt; az érzékenységek megbutul, bágyadtak, a' hátulsó részek tsakhogy le nem roskad úgy ingadoz, a' melly mellett azonban a' beteg marha többire szünetlen áll és le nem fekszik; az ételt nem kívánja, lapta formába gyűrődött golyobisotskákat ganélik ritkán, keveset és ritkán vizellig, a' vizellete tiszta, serszín szürke, a' szája és bőre meleg, száraz, a' fején, nyakán, a' mejje elején, hasán, és nemi tagjaikon olykor-olykor dagadások vannak, egész tagjaikon ritkán.

§. 4. A' veszedelem elközeledését jelentik: az alig érezhető, gyenge, hanem egy minutum alatt 100 zat is verő pulsus, a' már ekkor tsak nem elenyészett, vagy elenyésző félben lévő külső daganatok, a' sebes, rövid, telfuvódott orlyukakkal való lélegzés, a' melly mellett a' marha horpaszai verődnek, vagy dobognak, telyességgel nem ganélik, nem eszik, nem iszik. Ezeknek a' környülállásoknak elkövetkezések után, ha tsak valami hathatós orvosi szer nem segít rajta, nem él egy napot. Telyességgel megtarthatatlan a' marha akkor, mikor már a' bőre, fülei, és nemi tagjai meghidegülnék, a' verő ere eláll, ha az ember az ujját a' füleibe dugván a' fejit nem rázza, az eleibe tartatott italt telyességgel el nem fogadja, 's a' lábairól leroskad.

§. A' milyen veszedelmes ez a' nyavalya akkor, mikor már valahol elhatalmazott: éppen olyan könnyű meggátolni, hogy el ne hatalmazzék. A' jó gondviseles alatt lévő, egészséges levegőű istállókban jól tartatott, is italát rendesen kapó marhát nem bántja.

§. 6. A' nagy melegekben dolgozó lovak, 's az olyan juhok és szarvas marhák, a' mellyek legelni mezfűre és kiszáradott nezőkre hajtattak, a' déli meleg sugárok által égettetnek, e' mellett szüntelen való szomjuságtól kinoztatnak, 's mikor ritkán vizet kapnak, akkor kelletinél többet isznak, az ilyen marháknak testek készül-el ezen nyavalyának elkapására, a' melynek már jó előre való jeléül szolgál a' nehéz, kevés, és gömbölyéges vagy gombalyagos ganélás, 's a' melly jel egy figyelmetes gazdának könnyen a' szemébe tűnhet, 's tölle megismerthehetik.

§. 7. A' veszedelmet a' következő módok által lehet megelőzni —

1) A' heves napokon minden féle marhát meg kell kémélni és őrizni leg alább déltájban az izzasztó mozgástól, és a' lehetőségig azon kell iparkodni, hogy árnyékba leheffen őket hajtani.

2) Az ilyen napokon többször meg kell őket tiszta kút vízzel kínálni, mint az esztendőnek nem illy heves részeiben, 's az itatás közben arra vigyázni, hogy kelletinél többet ne igyanak. Még a' munkában elfáradott lónak is hasznos a' mértékletesen adatott tiszta víz, tsakhogy az ivás után haladék nélkül ismét munkára hajtassanak, és az inni való vízbe egy jó marok széna vagy

szalma elegyítessék, annak megakadályoztatása végett, hogy ne nyelheffék igen hirtelen a' vizet.

3) A' szarvas marhát és loval igen hasznos ha mod van benne, de tsak a' rendes itatás után, napjában egyszer fereszteni vinni, a' hol $\frac{1}{4}$ sőt $\frac{1}{2}$ óráig is ásztatni kell őket, hanem minden fok ide 's tova való kergetés nélkül, hogy szároz bőrök által ázván, egész a' belső részekig által járhaassa őket a' víz.

4) A' hol az ilyen feresztésre alkalmatosság nintsen, tiszta kútvizzel kell minden nap öntözni és mosogatni, kivált az igás lovaknak egész testeiket.

5) Leg hathatosabb eszköz azonközben mind ezek között a' lépgyuladásnak megelőztetésére, a' kősó, vagy tsak a' konyha só is, a' melly a' ganélást segitvén, a' ganéjnak megdugulását 's a' testben való megszáradását nem engedi. A' meleg napokban minden estve szükséges ilyen sőt adni a' marhának, de nem itatás előtt hanem az után, vagy az eledel közzé hintve, vagy valamelly lisztes itallal megelegyítve; vagy pedig eleibe lehet nyalás végett is a' jászolba tenni.

6) Ha a' hasa és ganéja megszorulása a' marhanak már észre vehető, a' mezőre a' lovakat és szarvas marhákat többé ki nem kell hajtani, bé nem kell fogni, különben könnyen megtörténhetne, hogy vagy a' legelőn eldöglenének vagy az úton a' rúd mellett elhullanának; az ilyeneknek, ha szintén még el nem vesztették is az evéshez való jó izléseket, a' napjában való feresztés és mosáson kívül, enni, sóval meg elegyített lágy

és nedves korpát, inni pedig a' közönséges víz helyett hasonlóképpen jól meg sosott korpás vagy lisztes vizet kell adni, 's ha önként bé nem akarják venni, bé kell tölteni a' szájokba, mind addig, míg a' ganéjok meglágyul, 's gyakrabban és nagyobb bőséggel nem megyen-el tőlök.

7). Az istálókra és pajtákra is szükség figyelmeztetni, a' mellyekben a' marha a' külömben is meleg éjszakákat tölteni kénytelenítettik, és oly tisztán kell tartani, a' levegőnek olly szabad általjárása legyen benne, és hideg vízzel való intőzés által olly hiveszé kell őket tenni, mint tsak lehetséges. Sok darab marhát telyességgel nem kell éjszakára egy kisdéd istálóba zárni, mert tsak ez az egy is magölheti őket. Inkább a' szabad ég alatt az udvaron, vagy kertben kell hálatni őket, mint sem egy pajtába sokat rekeszteni.

§. 8. Midön a' 3-ik §-ban előszámlált jelek bizonyosan mutatják hogy valamelly darab marha a' nyavalyát elkapta, annak orvoslását ilyen módon kell kezdeni és folytatni —

1) A' beteg marhát valamelly árnyékos, tiszta levegőű, és tsendes helyre kell rekeszteni, és nem szároz, hanem tsupa lágy, és ha lehet zöld nedvességű eledelt kell enni adni. Ha semmi sem még tsak korpa sem találatna a' háznál, ezen esetben lehet néki forrázott, hanem annak-utánna meghütött lóherét, vagy szénaszatskát (vágott szénát) adni, sóval bőven elegyítve, 's bőséges, sok salétrommal, vagy ha ez nem lenne sok sóval elegyített vizet kell inni eleibe tenni. —

(A' többi következik.)

Tudósítás.

Pesten a' Vátzi úttzában a' Hét Választó Fejedele-
lem által ellenében Hartleben Konrád Adólf
Könyváros' bóltjában árúba botsátatik egy új
Munka illy tzím alatt:

A' VILÁG' RITKASÁGI

avagy

a' 'Természet', és 'Mesterség' remekjei.

Németből magyarázta

Farkas Ferentz.

Hat jeles Réz - metazéssel 4 rétben. Pesten
1807-ben.

Az árra kötve 3 Rf. Kifestett Rézmetszésekkel
pedig 4 for. 30 xr.

Már ezen homlok írásból is ki lehet venni
ezen Munkának foglalatját. Az a' tárgya, hogy
mentül tökéletesebben le írja mind azt, a' min az
ember minden Ég-hajlat alatt, a' Világnak távól
eső részein is külömbféle Nemzeteknél andalog,
's tsudálkozik.

És Azt tartom, az illy le Irásokon akárki is kap-
hat, a' ki vagy az együgyü Természetnek ártat-
lan gyönyörködtetésiben kedvét leli, vagy a' józa-
nabb 'Tudományok' vezérlő oktatási mellett által
akarja látni, mire vitte dolgát a' nagyra törekedő
nyughatatlan emberi elme. Ki tettzik ebből, mi-
re ment a' Halandóság tsüggedhetetlen iparkodá-
saival, mely lassan hajtja végre a' munkás Termé-
szet dolgozó műhelyében remek szütlemeit, 's mely
tsuda látz - szövevényeken forognak annak rendes
változásai.

Itten az Ég sarok körül el némúl a' Természet a' merevítő hidegnek jég halmai között, 's a' tsikorgó fagynak borzasztó huhogási miatt az egész vidék egy haldoklónak csak alig hallható landadt hörögését ábrázolja! ottan a' forró Ég-öv alatt forr a' homok az olvasztó verőfénynek hev tüzén, 's a' zsibongó madár-felleg a' kies Pálmák-nak jóltévé lengedezésibe veszi magát: Itt a' pázit' kellemjéin részt törnek a' tsermelyék, 's meg tévedtt-ösvényeken az illatozó gyöngy virágok' susogó homályokban sietnek enyészetekre; amott a' vadon kőszáloknak kietlen Ormaiából szakadnak az árvizek, 's rettenetes zúgásokkal borzasztják a' fülelő Természetet. Itten az Óriási hegyek tüzes kőszálokkal vijják a' nagy egeket, a' ki rontó láng oszlopok futkosnak a' levegőn, 's el terítik a' föld színét az olvadt értz tűz patakjai, ottan a' szorúlt gőz-felleg néki esik a' földnek, 's úgy látzik, hogy szörnyű rángatásaival e' roppant világ' tsuda alkotmányának végére esküdnék.

De az Emberi Nemben is vagyon ilyen külömbség. Emez itten magára hagyatva csak nem úgy nevelkedik, mint azon tulok, melyet előtte hajkorász; amaz a' mélyebb tudományok' titkait fel duván tsuda műveiben meg vívik a' halandósággal, 's a' mulandóság' rohanása ellen törekedvén a' véghetetlen idő késő Maradékának rakja büszke sorompóit. Ez alighaktat el a' hatig unalmas dadogásával; 's ama' Természet hívára a' párányi fűveknek is titkos erejeket fürkélzi. Ez itt tsekély vagyományával ke kény ladikotskáját szülő földje' partjaihoz verdegéli; amazok a' hűségte-

len tengereknek sikamló hátaikon városokat tor-nyoznak, 's kints-tárokka le süllyesztvén gályá-jokat a' világnak esméretlen részeit hajhászfák fel.

Az e' féléken senki se futhat által tsak hideg vérrel. Ollyanokra talál benne a' figyelmes el-me, melly néki gyönyörüségére is válik, 's hafz-not is hajt: de hogy erről bátrabb ítéletet tenni leheffen, ez a' foglalata:

1-ször. A' Világ' leg nagyobb víz esése; t. i. Északi Amerikában a' Nigarà víz-omlása, egy réz-metszéssel.

2 szor Rómában Szent Péter' Temploma, réz-metszéssel.

3 szor. A' Világ' leg nagyobb gyémántjai.

4-szer. A' leg nagyobb Boros-hordók.

5-ör Európának leg jelesebb hidjai, réz-met-széssel.

6-or. A' Világ' hét Tsudái. úgymint: Babilon kőfalai, 's függő kertei; — Egyiptomi Piramisek, réz-metszéssel. — Az Olympiai Jupiter' Kép-osz-lopa, 's márvány Temploma; — Ródusi Alló-kép, réz-metszéssel; Dianna temploma Efesusban; — Az Alexandriai Pharos, vagy Tűz-toronny, réz-metszéssel; 's a' Salamon' Temploma.

Ez az első Anyai nyelvünkön a' maga nemében a' Magyar Ég alatt. Azon voltam, hogy ezzel is áldozhassak Ditső Nemzetemnek. Költséges ugyan a' nyomtatás, 's azon szép réz-metszések; de reménylem, hogy ezen törekedésem a' Nemes Hazafiaknak kedveket lelheti.